

ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ: ΕΓΧΩΡΙΑ ΝΟΜΙΚΑ ΝΕΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

*Η παρακολούθηση της εθνικής νομολογίας και νομοθεσίας, καθώς και των εξελίξεων στην εκτελεστική εξουσία σε ζητήματα που αφορούν τις φυλακές μπορεί να αποδειχθεί δύσκολο έργο για τους επαγγελματίες του νομικού κλάδου ανά την Ευρώπη. Με το παρόν ενημερωτικό δελτίο, το **European Prison Litigation Network**, τα μέλη και οι συνεργάτες του ανά την Ευρώπη στοχεύουν στην ενημέρωση των δικηγόρων σε κάθε χώρα και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών ανά την Ευρώπη σχετικά με τις σημαντικότερες νομικές εξελίξεις σε ζητήματα που αφορούν τις φυλακές. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσετε έτσι να αναγνωρίζετε καλύτερα τις ευρωπαϊκές τάσεις και να τις χρησιμοποιείτε κατά την άσκηση του νομικού σας επαγγέλματος. Το ενημερωτικό δελτίο καλύπτει **14 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, καθώς και τη **Ρωσία, τη Μολδαβία, την Ουκρανία και τη Γεωργία**.*

Περιμένουμε με χαρά τις παρατηρήσεις σας σχετικά με το πώς μπορούμε να κάνουμε το παρόν ενημερωτικό δελτίο πιο χρήσιμο για εσάς.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΝΕΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ-ΜΑΡΤΙΟΥ 2022

COVID-19 ■ Στην **Ουγγαρία**, παρά την άρση των περιοριστικών μέτρων σε σχέση με την πανδημία COVID-19 τον Μάρτιο του 2022, όλα τα σωφρονιστικά ιδρύματα εξακολουθούν να βρίσκονται σε καθολικό αποκλεισμό για τη «μείωση των κινδύνων υγείας που συνδέονται με την πανδημία» και οι περιορισμοί που επιβλήθηκαν στα επισκεπτήρια παραμένουν. Λόγω του υψηλού ποσοστού εμβολιασμών στον πληθυσμό των κρατουμένων, η **πορτογαλική** Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Φυλακών προχώρησε σε μερική άρση των ισχυόντων περιορισμών στα καταστήματα φυλακών (μέτρηση θερμοκρασίας, υποχρεωτικά τεστ PCR και διαχωρισμός κατά τη διάρκεια των επισκεπτηρίων). Στην **Πολωνία**, επανήλθαν τα επισκεπτήρια για τις οικογένειες στις σωφρονιστικές μονάδες χάρη στις συστάσεις του Διευθυντή της Υπηρεσίας Φυλακών μετά από την άρση των υγειονομικών περιορισμών σε σχέση με την πανδημία COVID-19.

ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ■ Το **βελγικό** Κεντρικό Συμβούλιο Επιτήρησης Φυλακών δημοσίευσε μια ανοικτή επιστολή προς δικαστές και μέλη του κοινοβουλίου προτρέποντάς τους να επισκεφθούν τις φυλακές και να δουν τις συνθήκες ζωής των εγκλειστών που κρατούνται σε υπερπλήρεις μονάδες. Το **γαλλικό** κοινοβούλιο εξέδωσε μια μη δεσμευτική έκθεση που συνιστά να εγκαταλειφθεί η αρχή του ενός κρατούμενου ανά κελί. Στη **Γαλλία** και

πάλι, το Ανώτατο Δικαστήριο διέταξε το Υπουργείο Δικαιοσύνης να προχωρήσει στην εκτέλεση, εντός χρονικού διαστήματος ενός μηνός, μιας δικαστικής απόφασης του Νοεμβρίου του 2020 που έκρινε ανεπαρκείς τις συνθήκες κράτησης σε φυλακή της Νέας Καληδονίας. Το Περιφερειακό Ποινικό Δικαστήριο της Βιέννης στην **Αυστρία** αποφάνθηκε ότι η έλλειψη ξεχωριστού θαλάμου τουαλέτας σε κελί απομόνωσης δεν συνιστά παραβίαση του δικαιώματος του κρατούμενου για σεβασμό της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας. Στην **Ουγγαρία**, οι τροποποιήσεις στην Πράξη περί Σωφρονιστικών Ιδρυμάτων οδήγησαν στη δημιουργία ειδικών μονάδων για τους παραβάτες για πρώτη φορά και τους ηλικιωμένους κρατούμενους που έχουν καταδικαστεί για αδικήματα που διέπραξαν χωρίς δόλο τα οποία τιμωρούνται με ποινή έως πέντε ετών, με στόχο να βοηθήσουν στην επανένταξή τους.

ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ■ Το Ανώτατο Δικαστήριο της **Ρωσίας** κήρυξε δυσανάλογη μια πειθαρχική κύρωση που επιβλήθηκε σε κρατούμενο που έπρεπε να μείνει κλινήρης ως αποτέλεσμα της κατάστασης της υγείας του.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ & ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ■ Στη **Ρουμανία**, μια τροποποίηση στον νόμο για την ηλεκτρονική επιτήρηση ανέβαλε την έναρξη της πιλοτικής φάσης του νέου συστήματος ηλεκτρονικής επιτήρησης. Στην **Αυστρία**, βάσει τροποποιήσεων στον Ποινικό Κώδικα, άτομα που έχουν καταδικαστεί για αδικήματα σε σχέση με την τρομοκρατία μπορούν πλέον να υπόκεινται σε ηλεκτρονική επιτήρηση μετά από την πρόωρη αποφυλάκισή τους. Στην **Πορτογαλία**, εφετείο αποφάνθηκε ότι αφού επιβεβαιώσει ότι πληρείται η τυπική προϋπόθεση για την επιβολή της ποινής του κατ' οίκον περιορισμού, ο αρμόδιος δικαστής πρέπει να αιτιολογεί δεόντως γιατί αυτή η μορφή επιβολής της ποινής φυλάκισης πρέπει να χορηγηθεί ή να απορριφθεί.

ΠΟΙΝΕΣ ΙΣΟΒΙΑΣ ΚΑΘΕΙΡΞΗΣ ■ Τροποποιήσεις στον **ρωσικό** Ποινικό Κώδικα διεύρυναν την κατηγορία των εγκλημάτων που τιμωρούνται με ισόβια κάθειρξη. Το **πορτογαλικό** Ανώτατο Δικαστήριο έκανε δεκτές τις διπλωματικές διαβεβαιώσεις της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας αναφορικά με τη μέγιστη διάρκεια ποινής που μπορεί να επιβληθεί σε έναν προσφεύγοντα σε περίπτωση έκδοσης και έκρινε ότι δεν θα επιβληθεί ισόβια κάθειρξη.

ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ■ Στην **Ισπανία**, μια εγκύκλιος επαναφέρει τη χρήση του μηχανικού περιορισμού στις φυλακές της Καταλονίας σε διάστημα μικρότερο του ενός έτους από την απαγόρευση της χρήσης του.

ΥΠΕΡΠΛΗΡΕΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ ■ Στην **Ελλάδα**, ο υπερπληθυσμός των φυλακών βρέθηκε στο επίκεντρο πρόσφατης έρευνας και συζητήθηκε κατά τη διάρκεια συνεδρίασης του ελληνικού κοινοβουλίου. Στην **Πορτογαλία**, πρόσφατα δημοσιευμένα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον πληθυσμό των φυλακών το 2021 δείχνουν ότι το ένα τρίτο των καταστημάτων φυλακών είναι υπερπλήρη.

ΠΟΙΝΙΚΗ & ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ■ Το **λιθουανικό** κοινοβούλιο άρχισε να εξετάζει νομοσχέδιο που στοχεύει στον καταλογισμό αναλογικότερων ποινικών ευθυνών για λιγότερο σοβαρά αδικήματα. Στη **Γαλλία**, δύο προεδρικά διατάγματα οδήγησαν στη σύσταση ενός σωφρονιστικού κώδικα προκειμένου να διασαφηνιστεί το νομικό πλαίσιο που ισχύει στις φυλακές. Παραμένοντας στη **Γαλλία**, σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού του 2022 για τις φυλακές προορίζεται για την ανέγερση νέων καταστημάτων φυλακών.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ■ Στη **Βουλγαρία**, βάσει εντολών του Αναπληρωτή Υπουργού Δικαιοσύνης συντάχθηκαν νέοι κατάλογοι επιτρεπόμενων προσωπικών αντικειμένων στις δικαστικές φυλακές. Δεν διευρύνεται ο κατάλογος των επιτρεπόμενων αντικειμένων και διατηρούνται οι προηγούμενοι περιορισμοί σχετικά με τις τηλεοπτικές συσκευές. Στην **Τσεχία**, νέοι κανόνες σχετικά με την είσπραξη οφειλών τέθηκαν σε ισχύ επηρεάζοντας αρνητικά τις οικονομίες των κρατουμένων.

ΠΡΟΦΥΛΑΚΙΣΗ ■ Στην **Ουγγαρία**, οι τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα διέυρυναν τη μέγιστη διάρκεια προφυλάκισης από τα τέσσερα στα πέντε έτη (έξι σε συγκεκριμένες υποθέσεις). Στην **Ουκρανία**, με τις τροποποιήσεις στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προσδιορίστηκαν οι κανονισμοί για τη διεξαγωγή ερευνών σε μια ποινική υπόθεση και την επιβολή μέτρων περιορισμού σε έναν ύποπτο κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος του στρατιωτικού νόμου.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΩΝ ■ Η Εισαγγελία του Αρείου Πάγου (του ανώτατου δικαστηρίου επί αστικών και ποινικών υποθέσεων) στην **Ελλάδα** γνωμοδότησε σχετικά με τη συνταγματικότητα του νόμου που παρέχει στους εισαγγελείς που επιτηρούν τις φυλακές την αρμοδιότητα διεξαγωγής προκαταρκτικής έρευνας επί του προσωπικού των φυλακών για εικαζόμενα πειθαρχικά αδικήματα. Η γνωμοδότηση επανεπιβεβαιώνει ένα σημαντικό διαδικαστικό μηχανισμό ασφαλείας για τους κρατούμενους.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΠΟΛΕΜΟΥ ■ Στην **Ουκρανία**, δυνάμει τροποποιήσεων επιτράπηκε σε ειδικές μονάδες σωφρονιστικών ιδρυμάτων να προχωρούν σε προσωρινή κράτηση αιχμαλώτων πολέμου έως ότου αυτοί αποσταλούν σε στρατόπεδα αιχμαλώτων πολέμου.

ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ■ Το Περιφερειακό Δικαστήριο (Landgericht) του Regensburg στη **Γερμανία** έκρινε ότι το προσωπικό των φυλακών μπορεί να εισέρχεται στο κελί όταν ο κρατούμενος χρησιμοποιεί την τουαλέτα μόνο εάν υπάρχει ουσιώδης επικείμενος κίνδυνος ή αφού τον/την ειδοποιήσει και περιμένει ένα εύλογο χρονικό διάστημα.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ■ Το Ανώτατο Δικαστήριο της **Ρωσίας** προσδιόρισε την κατανομή του βάρους απόδειξης κατά τη δικαστική διαδικασία αξιώσεων αποζημίωσης σχετικά με τις συνθήκες κράτησης. Στην **Πορτογαλία**, το Υπουργείο Δικαιοσύνης διέταξε τη Γενική Διεύθυνση Υπηρεσιών Φυλακών να υποβάλει συστηματικές αναφορές στη Δικαστική Αστυνομία για τους θανάτους που λαμβάνουν χώρα στις φυλακές. Το **ισπανικό** Συνταγματικό Δικαστήριο δήλωσε ότι η απαίτηση περί διεξαγωγής αποτελεσματικών ερευνών σε υποθέσεις κακομεταχείρισης κατά τη διάρκεια της αστυνομικής κράτησης θα ισχύει για τις υποθέσεις κακομεταχείρισης κρατουμένων όταν βρίσκονται σε απομόνωση στη φυλακή.

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ■ Στο **Βέλγιο**, οι αποφάσεις ανεξάρτητων επιτροπών αναφορικά με καταγγελίες κρατουμένων κατά αποφάσεων των διοικήσεων των φυλακών είναι πλέον διαθέσιμες στο διαδίκτυο. Στο **Βέλγιο** και πάλι, το Συμβούλιο του Κράτους προσδιόρισε σε δύο ξεχωριστές αποφάσεις τα χαρακτηριστικά της «μη χρηματικής αποζημίωσης» που μπορεί να χορηγηθεί σε κρατούμενους ως απόρροια της ακύρωσης μιας παράνομης, άδικης ή παράλογης απόφασης που ελήφθη από τον διευθυντή της φυλακής. Η **κυβέρνηση** της Μολδαβίας δημοσίευσε πρόσφατα αριθμητικά μεγέθη που δείχνουν την ευρεία χρήση μέσων πρόληψης και αποζημίωσης που εισήχθησαν μετά από μια οιονεί πιλοτική δικαστική απόφαση σχετικά με τον συστημικό χαρακτήρα του υπερπληθυσμού των φυλακών και τις ανεπαρκείς συνθήκες κράτησης στη χώρα.

ΕΡΕΥΝΑ ■ Στην **Ουγγαρία**, το Περιφερειακό Εφετείο της Βουδαπέστης έκρινε σε δύο ξεχωριστές υποθέσεις ότι το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια των κρατουμένων που υπέστησαν σωματική έρευνα κατά τη διάρκεια μεταγωγών στις φυλακές είχε παραβιαστεί.

ΑΣΦΑΛΕΙΑ ■ Στη **Γερμανία**, το Περιφερειακό Δικαστήριο (Landgericht) του Regensburg έκρινε ότι στο πλαίσιο της χορήγησης αδειών εξόδου από τη φυλακή, οι ανησυχίες της διοίκησης των φυλακών για την ασφάλεια πρέπει να σταθμίζονται έναντι του στόχου επανένταξης του κρατουμένου.

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΠΟΙΝΩΝ ■ Στην **Τσεχία**, οι κρατούμενοι που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για αποφυλάκιση υπό όρους θα πρέπει να υποβάλουν αίτηση απευθείας στον διευθυντή της φυλακής αντί του αρμόδιου δικαστηρίου. Στην **Ελλάδα**, δυνάμει των τροποποιήσεων του Ποινικού Κώδικα, οι ποινές που επιβάλλονται για το αδίκημα της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση δεν θα αναστέλλονται ούτε θα τροποποιούνται κατά οποιονδήποτε τρόπο. Στην **Αυστρία**, βάσει των τροποποιήσεων που έγιναν στην Πράξη περί Φυλακών διεξάγονται «συνέδρια» για να αποφασιστεί η πρόωγη αποφυλάκιση των κρατουμένων. Στην **Ιταλία**, η Βουλή των Αντιπροσώπων ενέκρινε ένα νόμο που βάζει τέλος στον απόλυτο αποκλεισμό των κρατουμένων που έχουν καταδικαστεί για συγκεκριμένα εγκλήματα από την πρόσβαση στην αποφυλάκιση υπό όρους και την προσωρινή αποφυλάκιση. Στην **Πορτογαλία**, εφετείο απέρριψε το αίτημα ενός κρατούμενου για χορήγηση αποφυλάκισης υπό όρους παρόλο που πληρούσε τις τυπικές προϋποθέσεις. Στην Πορτογαλία και πάλι, εφετείο προσδιόρισε τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της εξέλιξης της προσωπικότητας ενός κρατούμενου. Το Συνταγματικό Δικαστήριο της **Ρωσίας** έκρινε ότι η αντικατάσταση μιας ποινής κράτησης με κοινωφελή εργασία δεν μπορεί να απορριφθεί αποκλειστικά και μόνο βάσει της ηλικίας του καταδίκου και δήλωσε ότι η νομική διάταξη που αποκλείει αυτή τη δυνατότητα για μια συγκεκριμένη κατηγορία καταδίκων άνω των 60 ετών συνιστά διακριτική μεταχείριση. Στην **Ισπανία**, μια οδηγία του Υπουργείου Εσωτερικών προβλέπει ότι η ύπαρξη και μόνο μη ακυρωθειςών σοβαρών ή πολύ σοβαρών πειθαρχικών ποινών στον πειθαρχικό φάκελο του κρατούμενου δεν συνιστά πλέον αντικειμενικό λόγο άρνησης της χορήγησης άδειας εξόδου από τη φυλακή. Στην **Ουκρανία**, οι τροποποιήσεις που έγιναν στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εισήγαγαν μια διαδικασία αντικατάστασης της ποινής κράτησης με στρατιωτική θητεία.

ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΑ & ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ■ Στην **Ουγγαρία**, περιφερειακό εφετείο εκδίκασε την υπόθεση ενός κρατούμενου που υπέφερε από ψυχολογικά προβλήματα και χτυπήθηκε σοβαρά από μέλος του προσωπικού της φυλακής όταν απείλησε να βλάψει τον εαυτό του. Τροποποιήσεις στον Ποινικό Κώδικα της **Ρωσίας** που αναδιατυπώνουν τον εγχώριο ορισμό των βασανιστηρίων πέρασαν από το στάδιο πρώτης ανάγνωσης στη Δούμα, την κάτω βουλή του ρωσικού Ομοσπονδιακού Κοινοβουλίου.

ΜΕΤΑΓΩΓΕΣ ■ Στην **Αυστρία**, το Ανώτερο Περιφερειακό Δικαστήριο της Βιέννης αποφάνθηκε ότι η διοίκηση της φυλακής ενήργησε παράνομα όταν απέρριψε το αίτημα κρατούμενου για μεταγωγή σε σωφρονιστικό κατάστημα που βρίσκεται πλησιέστερα στην οικογένειά του με την αιτιολογία ότι το εν λόγω κατάστημα είχε υψηλά ποσοστά πληρότητας.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΡΙΑ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΕΞΩ ΚΟΣΜΟ ■ Στη **Βουλγαρία**, βάσει τροποποιήσεων στην Πράξη περί Προφυλάκισης και Εκτέλεσης Ποινής προσφέρεται η δυνατότητα συνοδείας προκειμένου ο κρατούμενος να παραστεί σε σημαντικά γεγονότα της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής. Στη **Λιθουανία**, οι τροποποιήσεις του Κώδικα Εκτέλεσης

Ποινών οδήγησαν σε αύξηση του αριθμού των επισκέψεων που επιτρέπονται και για τις τρεις κατηγορίες καταδίκων (που κρατούνται σε σύνηθες, ήπιο και αυστηρό καθεστώς εγκλεισμού). Στην **Πολωνία**, τον Φεβρουάριο του 2022, ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Φυλακών προχώρησε σε ενέργειες για την ενοποίηση της ερμηνείας του χρονικού ορίου χρήσης του τηλεφώνου για τους κρατούμενους, ανεξαρτήτως του αριθμού των κλήσεων που πραγματοποιούνται εντός αυτού του χρονικού ορίου. Στη **Γερμανία**, το Περιφερειακό Δικαστήριο (Landgericht) του Augsburg προσδιόρισε τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η διοίκηση των φυλακών θα μπορούσε να υποκλέψει επιστολή που απεστάλη από κρατούμενο και είναι γραμμένη σε ξένη γλώσσα και υπογράμμισε ότι το γεγονός και μόνο ότι οι κρατούμενοι είναι βάσει νόμου υποχρεωμένοι να μάθουν γερμανικά και να ενσωματωθούν στη γερμανική κοινωνία δεν αρκεί για να κριθεί ότι η χρήση ξένης γλώσσας ήταν αδικαιολόγητη.

ΕΡΓΑΣΙΑ ■ Στη **Λιθουανία**, οι τροποποιήσεις στον Κώδικα Εκτέλεσης Ποινών και στον Νόμο περί Επιβολής Προσωρινής Κράτησης στοχεύουν στην παροχή υποστήριξης σε κρατούμενους που επιθυμούν να κάνουν έναρξη οικονομικής δραστηριότητας ως αυτοαπασχολούμενοι.

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΤΟΝ ΙΣΤΟΤΟΠΟ ΜΑΣ >>

Ευχαριστούμε ιδιαιτέρως τα [μέλη και τους συνεργάτες μας](#) για την από κοινού σύνταξη του Παρόντος ενημερωτικού δελτίου!

**EUROPEAN
PRISON
LITIGATION
NETWORK**

www.prisonlitigation.org

21ter rue Voltaire

75011 Paris

France

contact@prisonlitigation.org

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Κοινό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) και το Ταμείο Robert Carr. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται ανήκουν αποκλειστικά στους συντάκτες και δεν αντικατοπτρίζουν απαραίτητα εκείνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Κοινού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) ή του Ταμείου Robert Carr. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Κοινό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τον ιό HIV και το AIDS (UNAIDS) και το Ταμείο Robert Carr δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες/-α για αυτές.

**ROBERT
CARR
FUND** For civil
society
networks

